Кріпіть вільного українського слова на вільній американській землі

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: "Svoboda", 81-83 Grand St., Jersey City 3, N. J.
Телефони: HEnderson 4-0807 4-0237
Тел. УНС: HEnderson 4-1016

РІК LXI. Ч. 262. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 22-го ГРУДНЯ 1953. П'ЯТЬ ЦЕНТІВ — FIVE CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, DECEMBER 22, 1953. No. 262. VOL. LXI.

КОНҐРЕСОВІ ПРОВІДНИКИ СХВАЛЮЮТЬ ПРОГРАМУ АЙЗЕНГАВЕРА

ЦЮ ПРОГРАМУ УСТІЙНЕНО НА ТРИДЕННІЙ НАРАДІ З ПРЕЗИДЕНТОМ АЙЗЕНГАВЕРОМ; ПЛЯНУЮТЬ ДАЛЬШУ ПІДТРИМКУ ФАРМЕРАМ; ЗАКОРДОННА ДОПОМОГА ЗАЛЕЖНА ВІД ПОДІЙ ЗАКОРДОНОМ

Вашингтон. — Під час триденних нарад республіканських конґресових провідників із президентом Айзенгавером устійнено програму Республіканської партії і уряду президента Айзенгавера на найближчу сесію Конґресу, що почнеться 6 січня 1954 року. На цих нарадах дійшли в загальному до згоди у всіх найважливіших пунктах програми уряду: в справі висоти податків, державної оборони, допомоги фармерам, змін в робітничому законі Тефта—Гартлі, закордонної допомоги країнам вільного світу тощо. Згоду осягнено в загальному, бо подробиці поодиноких справ будуть ясні аж після звернень президента до Конґресу, які він сам виголосить, або перешле письмово до законодатних установ. — Республіканські провідники публічно висловлювалися про окремі пункти програми президента. І так сенатор Джордж Д. Ейкен, голова Сенатської Рільничої Комісії, заявив, що програма уряду не зредукує дохід фармерів, бо президент Айзенгавер заінтересований в тому, щоб фармери й далі жили в добробуті. На тому самому становищі стоїть і секретар рільництва Езра Тефт Бенсон. Ейкен заповів, що до стабілізації цін на рільничі продукти прийде в найближчому році. Уряд і далі даватиме допомогу фармерам, щоб утримати ціни на рільничі продукти. Сенатор Александер Вайлі, голова Сенатської Комісії Закордонних Справ, заявив, що висота закордонної допомоги країнам вільного світу залежатиме не від становища Конґресу, а від того, як розвиватимуться події закордоном, це значить від того, які будуть вислiди запропонованої конференції чотирьох міністрів закордонних справ, а головно від становища Совєтів на цій конференції, що має відбутися в січні 1954 р. Також вирішення справи Північно-Атлантійського Оборонного Пакту матиме вплив на висоту американської допомоги закордонові. Конґресмен Кліффорд Р. Говп — голова Рільничої Комісії в Палаті Репрезентантів заявив, що програма уряду „дуже змістовна і добра для всієї країни." — „Я певний, сказав через радіо конґресмен Говп, що нарід цієї країни, коли довідається про програму уряду в військовій ділянці, схвалить її". (Про військові справи є окрема новинка в „Свободі"). Два демократичні сенатори — Естес Кіфовер і А. С. Майк Монроні, хотіли б знати дещо більше про цю „таємничу" конференцію президента з республіканськими провідниками, бо комунікати, що їх оголошувано кожного дня конференції, не дають ясного образу про рішення, схвалені на нарадах. „Гадаю, — сказав сенатор Монроні, — що американський нарід невдоволений з того, що ця конференція відбувалася за закритими дверима". — Інші демократичні політики заявляють, що президент Айзенгавер дбав на конференції про єдність Республіканської партії, але в Конґресі буде змушений шукати і за допомогою демократів. Демократи твердять, що між республіканцями немає згоди в таких справах, як закордонна політика, закон Тефта—Гартлі, і допомога фармерам.

ВИЛОВЛЮВАЧІ ЧЕРВОНИХ НА ВІДВІДИНАХ В БІЛОМУ ДОМІ

Свого вдоволення не скривають сенатор Джосеф МекКарті (зліва) і конґресмен Геролд Велде — провідники законодатних інституцій для розсліду підривних елементів у країні — стискаючи собі руки при зустрічі після відвідин у Білому Домі, де вони та інші республіканські лідери обговорювали з президентом Айзенгавером проблеми безпеки. „Я не почув нічого такого, що мене не задовольняло б" — заявив після конференції сен. МекКарті.

Айзенгавер погоджується на зменшення наземних військ ЗДА

Вашингтон. — Президент Айзенгавер і Рада Крайової Безпеки погодилися на трирічний плян департаменту оборони, що передбачає обниження видатків на оборонний бюджет та зменшення кількости наземних військ коштом розбудови летунства. Пентаґон викінчує бюджет на найближчий 1955 рік, згідно з цим бюджентомковоїрдгдд з яким має бути зменшена чисельність наземних військ і моряцтва, і скріплене летунство для успішнішої оборони країни проти нападу з повітря. Згідно з цим бюджетом, оборонний бюджет на 1955 фінансовий рік становитиме 38,000,000,000 долярів, отже на 5,000,000,000 долярів менше, як 1954 року, в якому видатки на оборону виносять 43,000,000,000 долярів. В 1955 році плянують зменшити чисельність надземних військ на 18 відсотків. Тепер наземні війська становлять 1,500,000 вояків, найближчого 30 червня вони мають зменшитися до 1,423,000, в половині 1955 року — 1,200,000, а в червні 1957 року — до 1,000,000. Натомість число летунських „крил" має збільшитися з теперішнього числа 100 до 120 в половині 1955 року, 127 — в 1956 році і 137 — до 30 червня 1957 року. Одночасно має збільшуватися і число летунів: з теперішнього числа летунів 945,000 — до 960,000 в червні 1954 року, 970,000 — в половині 1955 року, і так далі, щоб у червні 1957 року число летунів становила 975,-000. Число моряків і морської піхоти має зменшитися з теперішнього числа 1,000,000 — до половини червня 1957 року — до 850,000. Плянують збільшити видатки на континентальну оборону з 3,500,000 долярів в цьому році на 4,-000,000,000 долярів в 1955 році.

По обох сторонах Берліну — судять шпигунів

Берлін. — В останньому тижні одниково в західній, як і східній частині Берліну відбулося кілька процесів проти шпигунів і аґентів-саботажистів. У совєтській зоні Берліну судили 7 німців за шпигунство на користь альянтів, нібито зорганізоване — генералом Ґустафом Ґеленом, що є шефом західньо-німецької розвідки. Знову ж у Західньому Берліні засуджено на 7 років колишнього кухоаря альянтського розвідчого старшини за видачу комуністам прізвищ трьох німців із східньої зони, які доставляли інформації його хлібодавцеві. Відбулись теж розправи перед англійським і американським військовими судами. У Західньому Берліні судили 63-літнього данця Брендстеда, що народився був в Совєтах і був журналістом у Берліні, — за спробу схопити і вивезти до совєтської зони Абрагама Янзена, що працював в російській організації втікачів. Повінь політичних процесів у Берліні має ту свою причину, що на території Берліну діють тепер фактично 8 різних урядів: 4 колишні воєнні альянти, 2 німецькі уряди і 2 міські управи. Це створює хаос і існування безлічі паралельних організацій.

Берія мабуть вже давно не живе

Лондон. — Совєтська преса повна вісток про недалекий процес проти недавнього можновладця Берії і його співвинуватців. Виявляється, що процес проти Берії буде „тайний і заочний", себто у відсутності самого підсудного. Повідомлення про це скріплює давнє загальне переконання серед знавців совєтських відносин, що Берія давно вже не живе і що його вбили зараз же на початку здавлення його здогадної змови проти Маленкова. Найбільшу сенсацію в дипломатичних колах у Москві викликало пов'язане із Берією прізвищ Меркулова, одного з найвищих достойників совєтського поліційного апарату, і Деканозова, недавнього чільного совєтського дипломата, що був одним із головних винуватців у вибуху другої світової війни, підготовивши німецько-совєтський пакт з серпня 1939 року.

Шах Ірану просив лагідної кари для Моссадека

Тегеран. — Шах Мохаммед Різа Палеві звернувся листовно до голови військового трибуналу, що судить Моссадека, з просьбою, щоб, видаючи присуд на колишнього іранського прем'єра, взяти під увагу його колишні заслуги для держави. Водночас речник шаха заявив, що шах не мав заміру втручатися цим в компетенції незалежного суду, а лише хотів зазначити, що він особисто забув усі образи, що їх Моссадек наносив шахові. Судова розправа триває вже 25 днів і наближається до кінця. Моссадек, закінчуючи свою оборонну промову, заплакав і заявив, що він готов закінчити своє життя „в кутику в'язничних мурів". Тепер кінчають слухати останнє слово співпідсудного, генерала Таґі Ріяґі, колишнього шефа штабу за урядування Моссадека.

ФРАНЦІЯ НЕ ВСИЛІ ВИБРАТИ СВОГО ПРЕЗИДЕНТА

8 ГОЛОСУВАНЬ НЕ ДАЛИ ПОТРІБНОЇ БІЛЬШОСТИ НІ ОДНОМУ КАНДИДАТОВІ

Париж. — Від четверга минулого тижня відбулось 8-кратне голосування над вибором нового президента Французької Республіки і дальше голосування відложено знову на понеділок 21 грудня, бо не можна було осягнути вимаганої конституцією більшости голосів. Від первісних 8 кандидатур насправді відпали 6 і фактично боротьба йде між двома найповажнішими кандидатами: теперішнім прем'єром Жозефом М. Ляніслем, членом незалежної партії, і М. Е. Нежеленом, соціялістом. Вибори відбуваються у версальській палаті на спільному засіданні палати депутатів і Ради Республіки. Для вибору треба найменше 463 голоси. Ж. Лянісль дістав у 8-му голосуванні 430 голосів і залишив далеко позаду свого противника Нежелена, який дістав 381 голос. Однак противники Ляніслья, головно з-поміж радикальної (центрової) партії, щоб не голосувати на ні одного з названих двох кандидатів, голосували на колишнього прем'єра Піне, теж з незалежної партії (25 голосів), на Люї Жакіно, теж із незалежної партії (14 голосів), а 53 голоси були ще більш розпорошені. У сьомому голосуванні Лянісль дістав був 407 голосів, Нежелен — 303, Медесен (радикал) — 156 і розпорошених було 43 голоси. Після того Медесен зрікся кандидатури, і радикали залишили своїм членам вільну руку, на кого голосувати. Щоб вийти з цієї ситуації, соціялісти заявили, що вони готові відкликати кандидату Нежелена, якщо більшість погодиться підтримати кандидатуру теперішнього президента соціяліста Оріоля, але ані сам Оріоль, ані прихильники Ляніслья на це не погодилися. Теперішній президентський виборчий хаос не має прецеденсу в історії Французької Республіки, бо до цього часу всі президенти були вибирані найбільше в другому голосуванні. До традиції вибору президента належить теж, щоб цей вибір відбувався в урочистій атмосфері й манiфестував єдність нації. Досі здебільша вибирано найдостойніших членів парляменту, а саме президента палати депутованих, або Ради Республіки, раніше — сенату. Тим часом теперішній президент палати депутованих, 83-літній Едуард Еріо є хворий і не бере участи у виборах, а президент Ради Республіки, Гастон Моннервіль, є уроженцем французької Ґвіяни і хоч французи надзвичайно толерантні у відношенні до рас і віровизнань, проте ця толерантність не сягає так далеко, щоб президентом Республіки вибирати небілого. Від четверга щоденно стоять юрби французів і почесна ґвардія вздовж вулиць, якими — за традицією має проїхати нововибраний президент до Єлисейської палати, до давнього президента, щоб повідомити його особисто про свій вибір. Серед населення французької столиці помічається виразне невдоволення поставою членів парляменту, що зламали дотеперішні традиційні звичаї і партійні сварки перенесли до виборів президента, понижуючи і так невисокий престиж Франції за кордоном. Теперішню ситуацію викликав розкол, що є у Франції між шістьма найбільшими її політичними партіями в зв'язку з відношенням до найважливіших внутрішніх і міжнародних проблем.

Італійський прем'єр загрожує димісією

Рим. — Італійський прем'єр Джузеппе Пелля заявив, що він негайно зречеться уряду, якщо не матиме повної підтримки від власної християнсько-демократичної партії. Річ у тім, що Пелля, який став прем'єром після того, як попередьому семикратному прем'єрові Альчіде Де Гаспері не вдалося створити центро-правого бльоку партій, мусить постійно боротися не тільки проти лівого бльоку соціялістів та комуністів і крайньо-правих неофашистів, але й рахуватися з розбиттям думок і голосів при голосуваннях в своїй власній партії християнських демократів. Таким чином фактично Пелля спирається на голосах монархістів, що закидають йому деякі власні однопартійці, не даючи водночас повної підтримки. Пелля стоїть на чолі т. зв. неполітичного й урядничого кабінету, проте вдержується при владі якраз завдяки неможливости створити в теперішньому італійському парляменті жадної іншої тривкої більшости. Де Гаспері, що є генеральним секретарем найбільшої партії християнських демократів, відбув довгу конференцію з прем'єром, про зміст і висліди якої не подано ніяких інформацій.

Уряд приготовляється до боротьби проти збільшення безробіття і зменшення продукції в 1954 р.

Вашингтон. — Федеральний уряд стоїть перед можливістю того факту, що в 1954 році може прийти до зменшення продукції і в зв'язку з тим до збільшення безробіття. Цю справу обговорюватимуть на Раді Економічних Дорадників, і її порушить також президент Айзенгавер у своїм зверненні до Конґресу найближчого місяця. Цю справу обговорюють покищо тільки в загальному, бо ще не знати, чи ця частинна депресія в продукції настане, і тому не можна обмірковувати протизаходів. В загальному гадають, що приватний капітал повинен не допустити до обмеження продукції. В тій цілі плянують дешеві позички, щоб при їх помочі можна було споруджувати будівлі, яких потребує федеральний уряд. Уряд платитиме за ці будинки ратами впродовж 15-20 років, і в такий спосіб зможе стати їх власником. На списку таких федеральних будинків находиться число будівель, що мають коштувати 15,000,000,000 долярів, і їх будову може здійснювати приватний капітал. Тут можуть з успіхом діяти також стейтові й міські уряди, які мають у пляні багато будівельних проєктів. Такі факти промовляють за тим, що не може прийти до більшого обниження продукції: — 1. Урядові видатки малощо зменшаться в найближчому році і уряд буде позичати гроші. — 2. В першій половині 1954 року ще не буде взагалі зменшення державних видатків. — 3. Стан затруднення і висота особистих прибутків ще й далі досить високі, високі також ощадності. Внаслідок цього треба буде тільки використовувати ті гроші, що находяться в країні, і в той спосіб не допустити до обниження продукції і збільшення безробіття.

Посадники міст домагаються більшої співпраці уряду в справі цивільної оборони

Вашингтон. — Справа цивільної оборони великих і промислових міст проти летунських нападів ще й досі не вирішена, хоч у цій справі відбулася в Вашингтоні нарада всіх посадників більших американських міст. Федеральний уряд вияснив посадникам, яка небезпека загрожує всім більшим містам і промисловим осередкам від атомової бомби на випадок наглого ворожого летунського нападу. Посадники міст хотіли б, щоб у цій справі федеральний уряд перейняв ініціятиву, щоб дав належні фонди на протилетунську оборону та щоб керував акцією цивільної оборони. Стейтові й міські уряди не мають потрібних вказівок, і бажали б, щоб федеральний уряд проводив цивільною обороною у всій країні. Представники Адміністрації Цивільної Оборони заявляють, що Конґрес мусить подумати про потрібні фонди на цивільну оборону, але посадники міст своєю акцією мусять показати, що вони дійсно дбають про протилетунську оборону своїх міст. Посадник Филаделфії Джозеф С. Кларк заявив, що посадники зможуть швидше діяти в цій ділянці, коли будуть діяти безпосередньо в порозумінні з Вашингтоном, ніж у контакті з столицями стейтів.

Президент поздоровляє з Різдвом військові сили ЗДА

Вашингтон. — Президент Айзенгавер, сам довгорічний вояк, окремим зверненням, що обіймає тільки 64 слова, зложив свої побажання військовим силам ЗДА, в цій країні і за кордоном. Звернення президента звучить так: „Засилаю мої найщиріші побажання з приводу Різдва Христового всім чоловікам і жінкам, що служать у військових силах вдома і закордоном. Я певний, що весь наш нарід поділяє мою глибоку оцінку вашого вкладу, присвяченого змаганню вільного світу до миру. Вам і Вашим родинам шлю найкращі побажання гарного Різдва і доброго здоров'я та щастя впродовж років, що перед Вами". Подібні побажання вислали військовим силам секретар оборони Чарлз Е. Вилсон, голова Об'єднаних Штабів — Артур В. Радфорд, Роберт Т. Стівенс — секретар армії, Роберт Б. Андерсон — секретар фльоти і Гаролд Е. Талботт — секретар летунства.

ВІДБУЛИСЯ ШОСТІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ Т-ВА УКРАЇНСЬКИХ ІНЖЕНЕРІВ В АМЕРИЦІ

Ню Йорк. — В днях 12 і 13 грудня 1953 р. у власній домівці в Ню Йорку відбулися 6-ті Загальні Збори Товариства Українських Інженерів в Америці, на які прибули в чисельній кількості інженери з Ню Йорку й околиці, а також представники з філій, зокрема чисельна група з Филаделфії, на чолі з інж. Павлом Дубрівним, інж. Атанас Мілянич з Дітройту, та інші. В рямках першого дня, після звітів уступаючої Управи, відбулася доповідь інж. Мілянича на тему: „Життєве питання Товариства Українських Інженерів". Ввечері після нарад відбулося святкування 5-ліття заснування Т-ва, з промовою інж. Володимира Богачевського, першого голови Т-ва, який згадав початки Т-ва та його розвій за останні роки. Під сучасну пору Т-во начислює 327 інженерів різних фахів, розкиданих по цілій Америці. В цьому році вибрано почесним членом проф. д-ра інж. Степана Тимошенка, автора багатьох праць з ділянки опору матеріялів, теорії елястичности та вібрації й якому незабаром сповниться 75 років. На другий день відбулися перевибори Управи. На голову Т-ва перевибрано Олександра Тимошенка а Управу в такому складі: Р. Рогожа, А. Пащук, Р. Онишкевич, Р. Баранський, Р. Гусаківський, С. Заброцький, П. Біласюк, О. Шепарович, Л. Мащак, Р. Герасимович, Д. Дмитренко. Контрольну Комісію вибрано в складі: Б. Лотоцький, П. Шох, Р. Левицький. Товариський Суд: І. Жуковський, М. Бачинський, М. Шуль. Після цього Збори прийняли резолюції, між ними про поширення органу Т-ва „Вісті", про нав'язання контакту з українськими інженерами поза Америкою, притягнення до Т-ва інженерів старшої іміґрації та інженерів українського походження в Америці. Ухвалено також присвятити особливу увагу працям членів Т-ва над науково-технічними проблемами України.

Грозить повне припинення підготовчих нарад про мир в Кореї

Токіо. — Заступник Артура Діна, делеґата Об'єднаних Націй для ведення підготовчих нарад про мирову конференцію в Кореї, який вернувся до ЗДА після повної невдачі своєї місії, Кеннет Янґ, заявив, що він „дасть ще кілька днів часу" комуністам для відкликання образ, що були безпосередньою причиною, чому Дін перервав наради. Останньою образою на адресу ЗДА був закид „перфідії". Якщо комуністи не відкличуть тієї образи і не змінять своєї тактики, що її трималися під час підготовчих нарад, то Кеннет Янґ виїде з кінцем тижня з Кореї і наради для підготови мирової конференції в справі Кореї будуть зірвані.

ЧЕРГОВІ ЗБОРИ ДИРИҐЕНТІВ МЕТРОПОЛІЇ ВСТАНОВИЛИ ПРОГРАМУ ЮВІЛЕЙНОГО КОНЦЕРТУ УНС

Ню Йорк. — Минулої неділі, 20-го грудня, тут відбулись чергові наради диригентів хорів метрополітальної округи, на яких встановлено програму концертового виступу об'єднаних хорів округи на ювілейній імпрезі Українського Народного Союзу в дні 16-го травня 1954 р. в Карнеґі Голл. В нарадах, якими проводив голова Метрополітального Ювілейного Комітету п. Дмитро Галичин, взяло участь 10 диригентів хорів округи, включно з диригентом „Думки" п. Олександром Микитюком, який керуватиме підготовою концерту та диригуватиме об'єднаними хорами на імпрезі. Інші диригенти виправдали свою неприявність або прислали своїх заступників. Згідно з провізоричними підрахунками, хори, які вже погодилися на спільний виступ в імпрезі, нараховують біля 300 співаків, приблизно по половині жіночих і чоловічих голосів. У висліді нарад устійнено програму концерту та вирішено почати підготову до нього негайно після українських Різдвяних свят. В програму концерту входитиме м. ін. кантата Кишакевича „Катерина", в супроводі симфонічної оркестри. Чергові наради диригентів відбудуться вже після перших проб їхніх хорів з кінцем лютого наступного року.

В АМЕРИЦІ

● **Найбільший телескоп** американської Фльоти, що стоїть в Обсерваторії Фльоти в Вашингтоні, перевезуть до Флеґстаффу в Арізоні. Це викликане тим, що яскравість світла в Вашингтоні і великі дими з фабрик зменшують ефективність цього телескопа. На його перевезення треба 225,000 долярів.

● **Уряд Венесуелі**, заявляючи про свої бажання дати полегші американському капіталові в його нафтових інвестиціях, стримується від цього, пояснюючи це перепродукцією нафтових підприємств. У зв'язку з тим деякі нафтові компанії в ЗДА обмежують свою роботу.

● **Демократичний** конґресмен із Каліфорнії, Кондон, заперечує, що він був присутній на комуністичних зборах 1948 року. Бувший комуніст Чарлз Дейвід Бладжетт зізнав про це перед Конґресовою Комісією для Протиамериканських Дій. Кондон заявив: „Я не є і ніколи не був членом комуністичної партії".

● **В Брукліні** об'єдналися дві грецькі парафії в одну, яка матиме 20,000 членів. В той спосіб вони зможуть вибудувати будинок коштом 1,000,000 долярів для школи і Центру молоді.

● **Державний департамент** вирішив вислати асистента секретаря Волтер С. Робертсона у двотижневу подорож до Філіппін, Японії, Кореї і Формози, щоб він на місці зібрав матеріяли про положення в цих країнах. Робертсон — фахівець у далекосхідніх справах. Одночасно з ним на Далекий Схід виїде голова Об'єднаних Штабів адмірал Артур В. Радфорд, але незалежно від місії Робертсона.

● **Суддя Окружного Суду** ЗДА Боліта Дж. Ловс, зізнаючи перед Федеральною Комісією, яка перевіряє фінансовий стан суддів і конґресменів, заявив, що він впродовж 15 років своєї суддейської служби доложив до утримання своєї родини 40,000 долярів, які мусів заробити, викладаючи приватно право. Тепер він дістає 15,000 долярів річної платні, отже на одну тисячу менше, як діставав 29 років тому, коли мав приватну адвокатську канцелярію.

● **Летун і 5 пасажирів** канадійського літака пропали були безвісти разом з літаком 6-го грудня. Після 12 днів вони прибули пішки до першої залюдненої місцевости і повідомили, що мусіли приземлитися в безлюдній околиці Канади.

В СВІТІ

● **Томас Манн**, найчільніший із живих німецьких письменників, який втік був з Німеччини за гітлерівського режиму, дістав американське громадянство, але вернувся до Німеччини і там викликав обурення німців своїми прокомуністичними виступами, відмовився тепер приїхати до Східньої Німеччини на святкування 150-літніх роковин народин філософа і письменника Йоганна Гердера.

● **Д-р Джеймс Конант**, високий комісар ЗДА в Західній Німеччині, несподівано відвідав канцлера Аденауера і мав з ним одногодинну розмову. Не видано ніякого комунікату про цю розмову, сказано лише журналістам, що говорено про сумну фінансову ситуацію Берліну.

● **Майор Салем**, член єгипетського уряду, великий антагоніст Англії, закинув англійцям, що вони стараються використати лікування його малого сина з недуги „поліо" англійським лікарем, щоб морально зобов'язати його припинити політичну протианглійську акцію. Речник англійського уряду в палаті лордів в Лондоні заявив, що Англія вислала свого лікаря і „залізні легені" для хворого хлопчика — „в ім'я науки і людяности".

● **В Юґославії** засуджено на кару від 6 місяців до 20 років в'язниці 11 осіб за шпигунство на користь комуністичної Румунії. Головний підсудний, Жвадін Радосвіч, зорганізував цілу шпигунську сітку в Юґославії і дістав за це 20 років в'язниці.

СВОБОДА SVOBODA
український щоденник UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає і не зобв'язується повертати незамовлені матеріяли.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3. N. J.

„УКРАЇНЦІ У ВІЛЬНОМУ СВІТІ"

„Українці у вільному світі" — це заголовок і зміст нової великої книги, виданої Українським Народним Союзом з нагоди його 60-літнього ювілею, що припадає в недалекому вже 1954-ому році. Це книга на 368 сторінок друку (коло два мільйони друкарських знаків) великої вісімки, що має коло 100 ілюстрацій в тексті. Крім матеріялів про Український Народний Союз, що становлять рівночасно історію американських українців, зібрано в тій книзі основні матеріяли про українців та їхнє життя на всіх континентах поза Україною.

Звичайно, цією книгою далеко не вичерпано всього матеріялу, що належав би до поставленої в заголовку теми. Все ж таки, на підставі зібраних матеріялів — першої у нас того роду спроби — можна собі виробити й загальне уявлення про — сказати б — український потенціял у вільному світі. В одних країнах, як З'єдинені Держави Америки, Канада, Бразилія та деякі інші країни Південної Америки, або як Далекий Схід, українські національні групи є вже майже автохтонами цих країн, вони, або бодай велика їх частина — повноправні громадяни тих держав і, як такі, заступаються і чим можуть допомагають „країні своїх батьків". На інших континентах, як Австралія, Африка, Нова Зеляндія, Цейльон, українські групи опинилися переважно після другої світової війни і щойно зачинають „запускати коріння" в нові місця свого поселення, але й вони вважаються потенційними громадянами й співгосподарями тих країн. Властива українська еміґрація, в правному і теж в психічному розумінні, залишається переважно в европейських країнах.

Крім своєї чисельности, ці українські спільноти в країнах вільного світу мають і творять великі духові і матеріяльні вартості. В кожній країні, де тільки є українська національна група, існують українські організації, видаються українські книжки й часописи, процвітають поодинокі галузі українського мистецтва, розбудовуються українські святині, розвивається українська думка, а українці займають видатні становища в місцевому суспільному, господарському, науковому і навіть політичному житті.

Для характеристики цих українських спільнот у вільних країнах в передмові до книги м. і. сказано: „... Між тими всіми мільйонами українців у вільному світі навряд чи можна б знайти хоч би тільки одиниці, які втекли від України чи українців. Навпаки, всі вони покидали рідну землю з найбільшим болем серця, втікаючи від ворогів-займанців, від накиненої тими ворогами нужди та визиску, від політичного, релігійного, національного, культурного і соціяльного переслідування та неволі, з безмежною тугою за рідною землею та з безмежною любов'ю до рідного народу... Українці у вільному світі — це ідейний, політичний, культурний і соціяльний образ української нації бо й немає закутини української землі ані жадного соціяльного, релігійного, політичного чи культурного відтинку українського народу, що не був би заступлений серед мільйонової української маси у вільному світі..."

Тому то й на запит, чи ці українці у вільному світі мають право репрезентувати поневолену українську націю, цілком правильно стверджено: „Тільки божевільний або ворог всякої правди й волі міг би це заперечити і тільки божевільний або ворог всякої правди й волі міг би прилучуватись до концепції „непередрішення", яка базується на безглуздій концепції, що український народ може не хотіти вільного й незалежного життя... У вільному світі є 56 українських газет усіх ідеологічних та політичних напрямків, але всі вони стоять непохитно на тій самій засаді: державна незалежність, самостійність і соборність української нації. Тому могутньому голосові, справжньому голосові української нації, всілякі „непередрішенці" хотіли протиставити створений за чужі гроші один федералістичний ефемерид!"

Нова книга Українського Народного Союзу становить в цьому відношенні важливий вклад у боротьбу за українську правду у вільному світі, отже й в боротьбу за волю України та незалежність українського народу. Крім того вона теж робить велику прислугу вільному світові та всім тим країнам, в яких існують українські національні спільноти, носії тієї правди, бо тільки правда може визволити світ із зачарованого кола вічних конфліктів і теперішньої смертельної большевицької загрози.

Український Народний Союз видав цю книгу своїм трудом і своїм коштом з нагоди свого ювілейного року, складаючи її „до стіп розп'ятій, але неподоланій, героїчній українській нації, в поклоні від її розпорошених по всьому світі дітей".

Микола Кокольський

ОСНОВНІ ЗАСАДИ СУСПІЛЬНОГО ЖИТТЯ

Кличі, якими послуговуються політичні партії чи певні групи людей — це квінтесенція програми тих груп, напрямна їх дій. В Совєтському Союзі кличі відіграють незвичайно важливу ролю, як один із виховних засобів. Настирливим повторюванням певних фраз, згідних а частіше не згідних з правдою, большевики намагаються пославити критичне наставлення громадянина та вмовляти у нього свою ідеологію. Ця ідеологія — єдиний фундамент ,на якому большевики розбудовують свій лад. Одначе їхня теорія і практика йдуть розбіжними шляхами. Теорія захвалює на всі лади волю, яку, мовляв, несе большевизм людині, а практика запроваджує нечуване в історії поневолення. Теорія голосно реклямує побудову соціялістичної економіки, а практика завела безоглядний, брутальний державний капіталізм. Теорія говорить про щасливе, заможне, культурне життя ,а практика — це сірі дні животіння в примітивних умовах, і т. д. Отже, брехня пропаґанди потрібна большевизмові для маскування різкого розходження між теорією і практикою їх життя, для підмальовування сірих буднів на рожевий колір большевицьких теорій. І тому кладеться там таку велику вагу на „лозунги".

В демократичному правопорядку жадного політичного табу немає. Партії і їх програми не є основою, на якій побудований суспільний лад, не визначають границь відношення одиниці до спільноти і навпаки. Основу становлять тут певні ідеалістичні надбання, добуті й розвинені важким зусиллям людства на протязі тисячоліть його існування. Це в першу чергу пошанування гідности людини, її чести, її вольної волі, її думок, поглядів, переконань, це чесна гра, шляхетна толеранція і взаємна вирозумілість, це громадянська рівність людини. А передусім це є Господній, моральний закон. Суспільне життя не сміє вийти поза ці основні засади під загрозою духового здичавіння спільноти та упадку її моралі до стану тічні голодних вовків. І не куди інде, а туди веде суспільне життя супрематія одної групи над ним. Щоб вдержати владу в своїх руках, вона ломить основні засади суспільного ладу, а ставить силоміць на їх місце вузьку програму своєї групи та зводить громадянське життя на манівці.

Партії чи інші суспільні групи — це речі підрядного порядку, створені людиною для певних, конкретних цілей. Життя надто різноманітне, надто складне, і тому різні групи намагаються схопити його в свої руки та спрямувати в певне русло, на думку даної групи найліпше. Кожна група чи партія вважає свою програму за найкращу і в чесній грі намагається здобути собі якнайбільше прихильників. І це в порядку. Але не є воно в порядку, коли ця гра перестає бути чесною, коли на противника стріляють з-за плоту, коли улюбленою зброєю стають наклепи, брехні, погрози, бійки, вуличні авантури, коли намаються силою опанувати суспільне життя та вести його на шнурочку своєї партійної програми. Це вже вихід із міцного ґрунту основних, суспільних вартостей на трясовиння партійних манівців. І треба тоді чимскорше будити національну совість, і чим скорше завертати на правильний шлях. Бо чим довше ідеться по бездоріжжю, тим більше грузнеться в його нетрях і тим важче завернути назад на правильну дорогу. Політика нацистів і большевиків ілюструє аж надто різко оці наші слова.

Деякі політичні партії залюбки підкреслюють у своїх програмах і кличах свою вірність Богові, а це значить, що вони складають приречення поступати згідно з Господнім законом, поставити його в основу індивідуального і суспільного життя. Очевидно, що таке приречення зобов'язує і тим самим немає вже місця на жадні викрутаси, на жадні „але". Бо Господній закон — це не реклямова вивіска, не фарисейська самохвальба з одною мораллю для себе, а другою для людей. Господній закон виразно говорить, що практика життя не може йти врозріз із теорією. І немає в ньому виправдання для жадного насилля, для жадного негідного вчинку.

Українська нація веде затяжну боротьбу за своє святе право на вільне життя. В цій боротьбі має вона до діла з противником, що зродився з беззаконня і на беззаконню опер всю свою міць. І стає нація сотні разів перед незвичайно трудним питанням: що протиставити цьому беззаконню, чесну боротьбу, чи такі ж самі методи, якими воює противник? Відповідь на це дає нам саме життя. Воно вчить нас, що хто сіє вітер, той збирає бурю, хто сіє зло, зло збирає, і то навіть там, де й не сподівається, або навіть на власному полі. Навпаки, боротьба такою могутньою зброєю, як правда, простує людську душу і гартує її на тверду сталь. І ось ті відвічні правди повинні рішати про нашу суспільну поставу так назовні у відношенні до ворожої сили, як і всередині, у відношенні до співгромадян.

Спокуси солодкої мани властолюбства і привабливі привиди сили, опертої на опануванні суспільного життя — це стежки, що ведуть в нетрі, де губляться громадянські чесноти, губляться основні засади громадського життя, а на їх місці розпаношується брутальна сила, що не цементує нації, не зміцнює її, а, навпаки, послаблює. Бо кожне насильство будить відосередні сили, що розпорошують та послаблюють суспільне життя. Отже, хто насправді любить свою націю, той не буде знесилювати її, а, навпаки, буде щиро дбати про те, щоб вона зростала в силу і збагачувалася духовими надбаннями навіть у найтяжчих умовинах.

КНИГА УКРАЇНСЬКОЇ ПРАВДИ

Від Редакції: Між рецензіями, які досі появилися на виданий „Свободою" роман Василя Барки: „Рай", на окрему увагу заслуговує передрукована внизу оцінка п. Т. Т., поміщена в „Українських Вістях" в Едмонтоні, Канада, в числі з 7 грудня ц. р.

Перед кількома тижнями накладом видавництва „Свободи" в ЗДА появилася велика розміром (309 сторінок дрібного друку) повість українського поета Василя Барки „Рай". Коли ми не є надто гарячими прихильниками поетичної творчости В. Барки, — занадто бо він для нашого смаку сентиментальний, — то його повість була для нас потрясаючою несподіванкою.

В нас нема ніякого сумніву, що про повість „Рай" появиться більше і довших рецензій, а теж, що її будуть читати й вивчати українські люди поза кордонами СССР, і Бог дасть, також в Україні. Та тим важче завдання рецензента, що в короткій статейці, а ще й до читачів, що не завжди обзнайомлені з літературними явищами, поважився писати про цю незвичайну книгу.

Повість „Рай" — це історія українського народу під большевиками, вирізьблена могутніми мистецькими образами. Сучасне в ній нерозривно зв'язане з минулим, синтеза одного й другого будує незримі мости у майбутнє. Сюжетно повість „Рай" є властиво історією одного більшого південно-східнього українського міста, неназваного автором, історією, що триває всього три дні, від 19 до 21 червня 1941 р., тобто до дня, коли нацистична Німеччина почала інвазію проти СССР.

Центральною постаттю „Раю" є 56-річний професор місцевого університету, викладач української літератури Антон Никандрович Сподайенко-Віконник. Він — живе усіблення замученої України, її мозок і ніколи невтишне серце. У вільних хвилинах Антон Никандрович, дотепно прозваний студентами „Антонієм Печерським", пише потайки свої філософські трактати, мудрість України від прадавніх часів, і ховає їх у палітурки книг. А втім його почерк такий нерозбірливий, що навіть всесильне НКВД їх не розшифрує. Він завжди оточений українською молоддю, яку виховує і безмірно любить, допомагаючи їй грішми і чим тільки може. У своїх викладах професор не вглиблюється у т. зв. Марксову діялектику, зате подає студентам факти про українську літературу. Проте факти в СССР найбільш небезпечна річ, тому професор попадає під партійний суд, який, як відомо, є початком кінця: арешту, заслання, а то й прославленої кулі в потилицю.

Коли проф. Сподайенко є постаттю, довкола якої крутиться сюжет довгої повісти, то поруч нього виведена ціла низка другорядних, третьорядних і десятирядних героїв, величезний, плястично змальований типаж, яким не посоромився б ні один світовий письменник. Довжелезною процесією проходять у повісті її герої, нікчемні й величні душі підсовєтської України: студенти з нареченими Олександром Астрябом і Ольгою Білолан, що в повісті займають друге місце зараз по Антонові Никандровичеві, вуркагани й безпритульні на чолі з рижим москалем Макоробовим, що в Україну приплентався аж з тамбовської губернії, університетські професори, більше й менше заляканії нелюдським режимом, адміністратор будинку, в якому живе герой повісти, сексот Тонкоструненко, партійні й непартійні совєтські вельможі, людина шляхетного серця кол. козак Борзокінь, селянин-філософ Полуниця, прибирачка Якилина Молоточкіна, капітани й лейтенанти червоної ще тоді армії, ворожка Карміндониха, поет Туркот-Семидзвонник, вірна копія П. Г. Тичини, талановитий різьбар А. Дзюба і т. д. а врешті й сам чорт, якого (о, іроніє!) викидають з кандидатів у партію... за „буржуазний гуманізм". Дійсно, величезна галерія типів, якої не випровадив досі в одній повісті ні один український письменник; навіть більше: якої, здається, не поважився б вивести в одній повісті і славетний французький романіст Оноре Бальзак!

Але вміння автора кількома штрихами малювати характери — це тільки один з факторів, чому читач читає повість з запертим віддихом. Коли ж до цього додати надзвичайно багату образність, сперту до деякої міри на елементах народної поезії, далі препишні описи української природи, що живе на сторінках повісти, і врешті й чудову, чисто народну мову, якою В. Барка не поступається навіть такому майстрові, як Т. Осьмачка, то це будуть деякі, хоч і не всі, цінності Баркового твору.

Коли ж іде про літературну побудову твору, то „Рай" — це по суті окремі новелі, щось як повість Ю. Яновського „Чотири шаблі", новелі під окремими ефектовними наголовками, вкрай згущені змістом і формою. Отією мистецькою насиченістю твору й дасться пояснити, як письменникові вдалось впхати такий величезний матеріял у порівняльно невелику об'ємом повість. Ще можна б додати, що в орудуванні матеріялом, завжди цікавим і гостро зарисованим, видно деякий вплив одного з найбільших французьких стилістів, в один час дуже популярного в Україні Анатоля Франса. Та від цього повість нічого не втрачає.

Хоч царство Сталіна, яке письменник розшифровує з незвичайною проникливістю, кладе свою важку печать на книгу В. Барки, то вона не є ані понурою, ані песимістичною. Навпаки, цей твір про світ у пащі льва є глибоко оптимістичний, глибоко життєрадісний, це по суті гимн непереможности українського народу, тріюмфальна пісня про його незнищиму моральну силу. Кореня того оптимізму треба шукати у глибокій, майже аскетичній релігійності В. Барки. З кожної сторінки так і сяє любов до ближніх і до свого обездоленого народу, сяє всеобіймаюче Христове милосердя. Під час читання цього незвичайного твору маємо враження, ніби за понурими лаштунками совєтського пекла, показаного в повісті, з піднятими вгору руками стоїть Він, ясний Христос. В цьому чи не найбільша цінність Баркової книги, цінність, що, на нашу думку, робить її найсильнішим твором з-поміж усієї літератури, написаної досі про Совєтський Союз. Саме тому й назва „Рай" — це не тільки іронічна ілюзія до земного совєтського „раю", але й справжній рай людей, що в серцях своїх мають постійну присутність великої віри.

А для західніх українців ця книга зокрема приємна. Ми бо так звикли до різних прикрих і рідко коли заслужених докорів від наших наддніпрянських братів, що постать Адама Скаржинського з повісти „Рай" глибоко нас зворушує. Цей бідний музейний грубник, що від совєтських переслідувань сховався в мишачу діру, з побожним тремтінням читає „послання Найсвятішого Отця", щоб „кожного місяця виконувати подвиг віри". А втім прихильність В. Барки до католицької Церкви видна не лиш у цьому одному місці.

Даючи повісті В. Барки високу оцінку, ми все таки хотіли б звернути увагу на декілька її недоліків. А саме: кінцеві розділи не опрацьовані з такою дбайливістю, як решта повісти, зокрема кілька розділів, в яких виступають двоє наречених, Олександер Астряб і Ольга Білолан. Ці розділи до акції повісти майже нічого нового не вносять. Їх, як і один з кінцевих розділів, повний непереконливого філософування, можна, на нашу думку, викинути, від чого повість тільки скористала б. Також закінчення повісти, а саме рішення Антона Никандровича піти в армію, щоб врятуватися перед арештом, не дуже щасливе. Це тим більше, що герой повісти в одному з кінцевих розділів заявляє, що по майбутній війні, без уваги на її вислід, залишиться в Україні та не піде на еміґрацію, як це зробила частина українців, вороже настроєних до СССР. Отже ж що в такому випадку Антон Никандрович думає робити? Воювати за ненависну собі „родіну"?

Повість Василя Барки — це один з великих творів української літератури, без сумніву, найбільший твір української літератури на вигнанні. Його треба не тільки читати, його, хоч як це важко буде, треба якнайшвидше перекласти на англійську мову. Хай великий поет заговорить до цілого світу про українську правду, що вже 35 років закута під ледяною кригою совєтської тиранії!

Т. Т.

УЧІМСЯ БУДІВНИЦТВА

У процесі пристосування до нових умовин життя, багато наших нових імігрантів стоїть сьогодні перед проблемою вибору нового звання чи фаху, себто вишколу чи перевишколу у даному напрямку. У зв'язку з цим хочу звернути увагу нових імігрантів на ділянку теслярства („карпентерства"). Тією ділянкою варто нам зацікавитися з таких причин:

1) „Карпентерство" — це одна з розмірно високо платних робіт. Наприклад, юнійний тесля в окрузі Филаделфії дістає $3,10 за годину, себто понад $500 місячно при 40-годинному тижневі праці. Теслі у Ню Йорку та в деяких округах Ню Джерзі одержують ще вищу ставку.

2) Праця і досвід у ділянці теслярства може стати для амбітних одиниць, з достатньою загальною освітою, базою для переходу в інші ділянки будівництва, як: будівельний кресляр чи „дісайнер", будівельний контрактор, будівельний посередник („брокер", „сейлсмен"), будівельний „форман" чи інспектор, врешті будівельний інженер.

3) Вартість та успіх теслі залежать у меншій мірі від його фізичної сили, а в більшій мірі від його знання, при чому йдеться не тільки про само теслярство у вужчому того слова значенні, але й про знання математики, геометрії, читання плянів і т. д.

4) Для теслів, як для фахових робітників, старість не є перепоною в одержанні праці. Підприємці радо приймають до праці теслів вище 60 років, бо знають, що хоча ці працівники фізично слабші, проте мають великий досвід і знання.

Теслярство поділяється на різні ділянки ,що з них деякі вимагають інтенсивної фізичної праці. Теслі-початківці часто попадають саме на такі важчі роботи. Та з часом, якщо даний тесля працює над собою, якщо він відповідними курсами поглиблює своє фахове знання, його праця стає чимраз легшою. Якщо, наприклад, даний тесля вміє добре розпляновувати белькування підлоги, стін чи даху, якщо він добре читає будівельні пляни і т. п., тоді велика частина його часу, призначена на фізичну працю, буде зужита на умову працю.

У зв'язку з цим теслярство є, зокрема, надійною ділянкою для тих людей, які мають нахил до постійної праці над собою. Такі одиниці можуть по певному часі набути стільки знання і досвіду у будівництві, що завжди знайдуть собі добре платну і не надто важку працю у будівельних підприємців, або зможуть працювати на власну руку, як контрактори.

Вибираючи теслярство як фах, треба мати на увазі, що ця ділянка вимагає досить багато теоретичного знання. Наші нові імігранти, які хочуть працювати у цій ділянці, повинні якнайкраще цю теоретичну сторінку теслярства опанувати, щоб цим зрівноважити „мінуси", які у них ще є щодо англійської мови та теслярської практики.

Ярослав Татомир

Читайте українські книжки й газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила!

Володимир Барагура

ТРИВОЖНІ ДНІ ВІДНЯ

(2)

Мої сусіди наоспіх будували бункри в залізничому насипі, щоб пересидіти в них бій за Відень. У бункрах нагромаджували харчові припаси, ставили ліжка, столи, влаштовувалися якнайвигідніше. З фабрики харчів, що стояла в нашому сусідстві, ми дістали кількадесят бохонців хліба, дещо муки й дві пачки спорошкованого швайцарського сиру. Німці роздавали харчі населенню, бо фабрику мали висадити в повітря.

Ми з дружиною вирішили, що коли вже не вибралися своєчасно з Відня, то принаймні мусимо перенестися у центр міста, щоб загубитися поміж австрійцями. Наші сусіди намовляли нас, ради Бога, залишатися з ними. Але наша постанова була незмінна. Був найвищий час вибиратись, бо доходив уже гук артилерійських стрілів. Дістати будь-який засіб транспорту було виключене. У мого господаря був ручний візок і я навантажив його найнеобхіднішими речами. Запрягся в шлею, і ми рушили. Та тільки виїхали за браму, як візок — хрусь — весь зламався, і він перекинувся.

— Злий знак! — кажу. — Може залишитися? — Але жінка за ніякі гроші не хотіла. Я направив візок і ми рушили. По дорозі прийшлося декілька разів ховатися від фунтівок і кулеметного вогню большевицьких літаків. Пізно вночі ми приїхали на місце. Не зважаючи на те, що з велетенських бункрів, які височіли в різних місцях Відня, всю ніч била німецька протилетунська артилерія, я рішився ще раз поїхати на давнє помешкання й забрати решту речей.

Виїхав раненько. За ніч ситуація поважно змінилася. На Зіммерінґу вже фронтова картина. Перша німецька бойова лінія пробігала за кілька кілометрів від Відня в Обер Ля, друга була на окраїнах зіммерінґського цвинтаря, третя в придорожних ровах, якими маю їхати. Перші дві лінії держать СС-и, остання — це частини Вермахту. Вояки лежать у рові й їдять хліб, консерви, смалець. У сторону цвинтаря групами по кількадесят чоловіка, озброєні по зуби йдуть СС-и під проводом своїх старшин, одягнених в парадні мундури. Ідуть сміливо, безстрашно, деякі навіть без шоломів. Подивляю їх спокій і відвагу. До мене прилучається якийсь сербський робітник, що теж іде по свої речі. Питаємо зустрічного підстаршину, чи можемо йти і чи битва не заскочить нас серед поля. Над нами ломотять і виють артилерійські стрільна. За кожним пострілом ховаємо голови в рамена.

— Не бійтесь! — сміється підстаршина. — Це наша артилерія б'є. Большевицькі кулі ще сюди не долітають. Бій в Обер Ля. Якщо швидко підете, то вернетесь. Наступ буде вночі. Бережіться літаків.

Без пригод доходжу до свого домика. Недалеко, замасковані дерев'яною заслоною, стоять німецькі легкі польові, протилетунські й протипанцерні батерії й напереміну пражать в сторону Обер Ля. Дим, гук, лоскіт, свист. Швидко вантажу возика і їду назад. Востаннє прощаюся з сусідами. Спрямовуюся на іншу дорогу, що лежить паралельно до Зіммерінґерштрассе, але яких півтора кілометра далі в запіллі. Дорога асфальтова. Візок котиться легко. В'їхав добрий шмат, коли чую, хтось кричить за мною несамовито. Оглядаюся. Що сили в ногах біжить німецький вояк з перев'язаною рукою й гукає: „Іван! Іван! Руссіше флюґцойґе! Декунґ! (російські літаки! хоронися!).

Справді, летить 12 совєтських літаків, групою по три. Кидаю візок серед дороги й біжу з вояком до найближчої хати. Це одноповерховий мурований домик. Але входові двері засунені й забарикадовані. Втискаюся під браму, коли перша трійка літаків принижується так, що видно пілотів. На нас сиплються кулеметні серії. Кулі свищуть і стукають в стіни й дах дому. Падають перші бомби. Одна попала в дах. Черепиця розсипається на всі боки. Друга впала на вулицю коло мого візка, третя розірвала електричні проводи й рознесла вуличний ліхтар. Чую як кров спливає мені з обличчя ,а все тіло обливається холодним потом. Насуваю на чоло капелюх, ставлю комір від маринарки, голову втягую в рамена, закриваю лице долонями. Огортає передсмертна тривога. Молюся „Отче наш, іже єси..." Здається ,що я став маленький, наче порошинка, й рад би залізти в будь-яку щілинку, проникнути крізь двері. Не хочу вмирати. Пробуджується тваринна жадоба жити. Жити за всяку ціну! Таке почування мають, мабуть, засуджені на смерть. Німець, що недавно був ранений у руку, дрижить аж брама хитається.

Перша група відлетіла крутим півколом, надлітає друга. Те саме пекло. Їй на зміну приходить третя. Надбігає ще якийсь робітник, падає плящком на землю.

— Сюди до нас! — верещить німець, намагаючись перекричати канонаду. Ледве хлопець зірвався, коли — бах! — у те місце, де хвилину тому лежав, упала бомба. Втиснувся поміж нас.

Кожний наліт не триває довше як пів хвилини, але мені здається вічністю. Використовуємо коротку перерву між відлетом останньої групи літаків та поворотом першої і крізь розбите вікно дістаємося всередину дому. Біжимо сходами до пивниці. Жінки, почувши наші кроки, здіймають несамовитий лемент. Думають ,що це вже большевики. Коли побачили німецький мундур і двох цивілів, заспокоїлись. Дають нам кави. За кільканадцять хвилин надворі втихає. Німець сідає на перше зустрічне авто, робітник правцює городами до міста, я запрягаюся у візок і чвалом біжу. Під будинком школи, що служить тепер за гуртожиток чужинецьких робітників, бачу групку людей. Одні, широко розкинувшись лежать на палючому сонці, другі сидять під стіною, звісивши голови й опустивши руки. Подивляю їх спокій. Як вони можуть спати, коли тут діються такі несамовиті речі? Під'їжджаю ближче — і волосся стає мені дуба. Ці люди мертвяки. Це робітники, що необачно вийшли спостерігати події. Їх заскочили совєтські літаки. Вистачило одної серії з кулемета, щоб ці люди поснули навіки.

Чвалаю далі. По дорозі кидаю в рів спомин з большевицької тюрми — книжку І. Шкварка „Проклинаю". Нехай якийсь совєтський солдат знайде і прочитає. Добігаю до мосту на Зіммерінґу. Тут уже починається Відень-місто. Стійковий вояк спиняє мене:

— Чоловіче, ти здурів? Чого так летиш?

Я розповів йому свою пригоду.

— Не бійся, їдь помалу. Большевики на місто бомб не кидають.

Зупиняюся. Бачу, що до оборони притягнено не лише СС-ів і Вермахт, але й поліцію та Фолькситурм (загальне ополчення). Найгірше військо, яке собі можна уявити. Цивілі, що їх змушують бути вояками проти їх волі. Ось пильнує мосту поліціянт. Його поява викликає в мене сміх. Пузатий, червонолиций, вусатий — ,типовий віденський поліціянт, що нагадує ще ц-к Австрію. Такий, як його малюють у гумористичних журналах, або показують у комічних фільмах. Піт горохом збігає йому з-під шолома. Біля нього кулемет — старотипний „Максим", що пам'ятає часи першої світової війни. Поліціянт тривожно оглядається, і мені здається, що почвалав би радо зі мною. І певно зробить це, як посутеніє.

Під наглядом саперів цивілі копають вовчі ями, стрілецькі рови, кладуть барикади з камінних брил, бальок, мішків із піском. Роблять це нерадо. Хтось питає мене, куди й чого їду. Кажу, що боюся битви на периферії і ховаюся в центр міста.

— Пусте, — каже австрієць, — ніякого бою не буде. Місто здасться без стрілу;

УСЯ ЦЬОГОРІЧНА КОЛЯДА НА ДОПОМОГУ ЗАЛИШЕНЦЯМ! ПОЖЕРТВИ ВИСИЛАТИ БЕЗПОСЕРЕДНЬО ДО ЗУАДК У ФИЛАДЕЛФІЇ

UNITED UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE, P. O. Box 1661, Philadelphia 5, PA.

В. Ковач

ПІД СОНЯШНИМ НЕБОМ КАЛІФОРНІЇ

2. Йосемітська долина і заповідник у горах Сієра-Невада.

Уранці в суботу вїжджаємо до Йосемітської долини і славного її заповідника. Мої співтоваришi — американські ветеринарні лікарі, які працювали в тому часі зі мною в інспекції м'яса свійської птиці в Модесто. Симпатичний д-р Морров і д-р Келлоґ мило згадували наших колеґ, д-ра Винярського і д-ра Полотнянку, з якими попередньо разом працювали.

З Модесто до Йосемітської долини 117 миль. Реклями твердять, що Йосемітська долина в Каліфорнії разом з Єловстанським парком у Вайомінґу і Монтані, з водоспадом Ніяґара, з великими скелями в Колорадо, Арізоні і Ютаг та з природним мостом у Вірджінії належить до колекції „чудес" Нового Світу. Минаємо по дорозі більші й менші оселі. Вулиці рівні й чисті, з зеленими травниками обабіч, обсаджені помаранчовими деревами. Усюди багато пальм і підтропічної рослинности. Вікна прикрашені улюбленим цвітом Каліфорнії „пойнсетіяс". Уздовж дороги зеленіють сади з усілякими сортами овочевих дерев: там і помаранчі, і морелі, і персики, а також виноград і різні роди мельону.

Розвинене садівництво (різні гібриди овочевих дерев), виноградництво, городництво та копальні золота були тими чинниками, що в незвичайно короткому часі привели Каліфорнію до великого добробуту. Каліфорнія і тепер вважається одним із найзаможніших стейтів Америки. Тут буйно розвивається техніка вегетативного розмножування рослин, гібридизація, що виплекала всякі сорти овочевих дерев, пристосованих до кліматичних умовин Каліфорнії. Наука домоглася збільшення їх продуктивности і відпорности на захворювання. Тут побудовано модерні фабрики для перерібки овочів. Тут серед чарівної гірської природи красуються національні парки (державні заповідники), в яких зберігається краса американської природи для майбутніх поколінь і які також з наукового погляду являють собою велику цінність.

В ділянці американського садівництва Каліфорнія займає перше місце. На сільсько-господарських виставах каліфорнійські колекції овочевих продуктів здобувають найкращі нагороди. Одне слово, садівництво Каліфорнії грає першорядну ролю в харчуванні людности, як джерело всяких вітамін, а навіть антибіотиків (спаржа) і є базою для консервування й технічної перерібки садової продукції. Каліфорнія займає перше місце в годівлі індиків перед стейтами Тексас, Міннесота і Айова. Каліфорнія славиться виробом досконалих вин. Гірничий промисл в Каліфорнії сильно розвинений. З металів тут добувають золото, оливо, цинк, срібло, плятину й мідь. Підсоння Каліфорнії лагідне. Це ж країна сонця й садів, країна вічної весни. В Каліфорнії, як і в Арізоні, знаходять полегшення хворі на тяжкий ревматизм, артретизм, астму й бронхіт. Сонце тут цілий рік готове до послуги. Літо, хоч гаряче, сухе — людина не пріє, не відчуває тієї вологости, що так допікулює в східіх стейтах Америки.

— Ми, — оповідає д-р Келлоґ, — стараємося брати наше життя легше й приємніше. Люди тут не так тяжко працюють, а більше заробляють, ніж у східніх стейтах, де мінлива погода так погано впливає на здоров'я людини.

Проте Каліфорнію часто навідують землетруси. За час мого тримісячного перебування в Каліфорнії було три або чотири землетруси, але підземні поштовхи були незначні і не спричинили значніших втрат. Останній землетрус, який спричинив великі шкоди й загибіль багатьох людей, був у Сан-Франсіско 21 жовтня 1906 року. Д-р Соперштайн був свідком того стихійного нещастя.

Проїжджаємо попри великі ранчі-фарми. Про деякі з них варто окремо згадати. Зовсім недавно продано одну ранчу, найбільшу в історії Далекого Заходу, Ґерлях - ранчу, за 3,000,000 долярів. Ґерлях-ранча займала 2,000 квадратових миль або 1,280,000 акрів поверхні з 7 тисячами поголів'я рогатої худоби і з 8 тисячами овець. Простором вона більша, ніж не одна мала держава в Европі. До ранчі належали гори з шпилями висотою 10,000 стіп, пустині й озера.

Минаємо рижові поля, розміщені обабіч ріки Сан Жоакен і її приток, і в'їжджаємо в мисливський район з сотнями тисяч диких качок і гусей. Якраз на час нашої прогулянки припав час полювання. Державний департамент риб і дичини подає, що цього року в околиці ріки Сан Жоакин прилетіло з Канади коло 4 і пів мільйона диких качок і коло 3 мільйонів диких гусей. Але тому, що остання зима була дощова, між птаством появилася пошесть, смертельний ботулізм (затроєння), яка нищить нещадно сотні й тисячі штук. Тому цього року проголошено розпорядок, щоб м'ясо диких птахів добре варити. Хрядова статистика подала, що від ботулізму загинуло багато псів, які їли сире м'ясо диких птахів, хорих на ботулізм. Тип, який викликав ботулізм, належав до групи „Ц", яка так само небезпечна для людського життя, як тип „А" (в нещільно замкнених консервах).*)

*) **Примітка.** Під словом ботулізм розуміємо форму затроєння харчовими чи кормовими продуктами у людей і тварин. Характеристичні признаки: параліч очних нервів та горла, спричинене абсорбцією токсинів. Ботулізм не є інфекцією, лише інтосикацією.

(Продовження буде).

ПОВІДОМЛЕННЯ

ЧЛЕНАМ І ВІДДІЛАМ У. Н. СОЮЗУ

Зближається кінець року, а тимсамим і цей час, коли то У. Н. Союз робить підсумки своєї цілорічної праці, та переводить замкнення всього діловодства. Тому, щоб уможливити головній канцелярії У. Н. Союзу поробити замкнення на час, прохаємо членів сплатити свої вкладки відділовим секретарям, а секретарів прохаємо прислати цього місяця членські вкладки скорше ніж це звичайно буває. Виказн і рахунки за місяць грудень вже вислані всім відділам з виїмком тих, які не заплатили вкладок за місяць листопад. Зокрема, звертаємо увагу цих відділів, які звичайно спізнюються з присилкою вкладок, прислати хоча тепер у місяці грудні всі належитості на час, так, щоб головна канцелярія могла дістати всі вкладки не пізніше як 29-го грудня. Щоб вкладки були зачислені на конто 1953 року, головний касієр мусить депонувати їх в банках не пізніше як до полудня 31-го грудня. Відділи, які не пришлють вкладок на час, будуть подані як довжники в річних і конвенційних звітах.

Головна Канцелярія У. Н. Союзу.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Шікаго, Ілл.

10-літній Ювілей Дому Відділів У. Н. Союзу.

В бенкеті, з нагоди 10-літнього Ювілею Дому Відділів У. Н. Союзу в Шікаго, який відбувся в неділю, 6 грудня ц. р. в домівці при 845 Н. Вестерн Евню, взяли участь понад 200 представників церковних та світських українських організацій. Рівнож взяли участь високодостойні отці українських церков. Головним гостем на бенкеті був голова У. Н. Союзу, Дмитро Галичин.

Хоч програма була невелика, однак все тривало від год. 5.30 попол. до год. 9.00 веч. Приємно було дивитись, як старші американські українці і новоприбулі засіли спільно, мов одна родина. Голова Дирекції Дому, п. Тарас Шпікула, відкрив бенкетові промови вступним словом, в якому подав коротку історію Дому Відділів та подякував п. Гулеві (теперішньому заступникові предсідника Бр. св. о. Николая, 106 відділу УНС) за його добру думку, яку він 10 років тому висловив. Ця думка була, — купити дім. Завдяки п. Гулеві, сказав п. Шпікула, шікаґовські союзовці святкують сьогодня 10-літній Ювілей свого дому. Опісля представив „товстмастра" в особі п. Васильковського та передав йому ведення дальшої програми.

Після ще кількох промов слідували пісні, які відспівав хор „Сурма" під мистецьким керівництвом проф. Плещкевича. Це був направду момент, в якому напевно кожний з присутніх відчув задоволення, радість, тільки, на жаль, цього було мало, бо хор заспівав лише п'ять пісень.

Коротка, але великоідейна була промова головн УНСоюзу п. Д. Галичина. Він навів декілька прикладів з праці Українського Народного Союзу для української справи, підкресливши, що УНСоюз за останніх кілька років випустив дев'ять книжок англійською мовою про Україну, про що багато українців ще не знають тому, що в тих книжках не було згадано, що їх випустив УНСоюз, — це все для більшої української пропаґанди. І багато, багато подібної праці зробив УНСоюз. За цим прикладом мають іти всі українці, ширячи правду про Україну. Це є завданням кожного, хто має українське серце. На кінець п. Галичин зложив ґратуляції Дирекції та побажав успіхів на будуче.

Багато ґратуляцій та побажань зложили представники організацій, а деякі зложили вже навіть пожертви на фонд будови Українського Народного Дому.

На закінчення вручено пам'яткові трофеї королівнам „Союзових Днів" з двох останніх років. Королівні з 1953 року, панні Дацьків, члениці Бр. св. о. Николая, 106 відділу УНС трофею вручив предс. УНСоюзу, п. Дмитро Галичин.

В. Івасютин.

Трентон, Н. Дж.

З життя й діяльности Жіночих Організацій.

Є факти й явища громадського життя, яких не слід замовчувати. До них належать і ті два, що про них я хочу зараз розповісти.

Виставка українського народнього мистецтва.

Щоосени в м. Трентоні відбувається великий Стейтовий Ярмарок - виставка State Fair. Він має свою постійну площу з сотнями павільйонів та великими будівлями. Є також 2 театральні сцени для концертів та різних атракцій. На цьому Ярмарку виставляються сільсько-господарські та промислові вироби, а також і різноманітні домашні роботи (domestic arts). Відвідувачі з'їжджаються звідусіль. Округло їх буває 350—400 тисяч протягом тижня.

І от завдяки ініціятиві, добрій волі та енергії Об'єднаного Комітету Українських Жіночих Організацій м. Трентону в складі пань: М. Стратієнко, Л. Сердюкова і д-р М. Валтаровичева, цього року українська група (і тільки вона одна) дістала можливість взяти участь у виставці, а також у концерті в день відкриття Ярмарку. Правда, потрібна була деяка наполегливість, щоб ярмарковий комітет погодився приділити осібне місце в павільйоні Domestic Arts Department для всіх українських експонатів. Прийшло на поміч багато ентузіясток цієї справи. Були зібрані експонати високої мистецької якости, що репрезентували різні місцевості України й різні способи виробу. Були вишивки: гуцульські, яворівка, низинка, хрестик, полтавське вирізування (обруси, серветки, подушки, рушники, сорочки) килими, гуцульська різьба на дереві: рита з інкрустаціями, вишивкова, інкрустації (хрести, тарелі, касетки, альбоми, цікавий пластовий ніж), цінна українська кераміка, писанки, бандура, тощо. Всі зібрані речі були дбайливо й з художнім смаком розташовані на призначеному місці. Підчас виставки серед американських відвідувачів тільки й чути було вигуки: Look! Oh nice! Beautiful! Чимало охочих купити ту чи іншу річ. Їм давали адреси українських крамниць.

На концерті в день відкриття виставки трибуни великої сцени, розраховані на 15 тисяч глядачів, булй досить густо заповнені. На українську програму було призначено пів години. Диктор заповідає через гучномовців й на сцену в барвистих українських строях висипали танцюристи відомої групи „Джерело" під керівництвом п. Петрини. Публіка дуже тепло вітала їх виступи, а надто виступ діточої пари. До танців грала на фортепіяні панна І. Запаринюк. Все було добре, лише гуцулка вийшла трохи статична і розтягнута. Потім залунала чудова українська пісня в майстерному виконанні арт. Віри Цебенко, добре відомої в Трентоні своїми високомистецькими концертовими виступами як на українській, так і на американських сценах. Завдяки досконалій системі гучномовців, спів було чути на всьому терені Ярмарку, де в той день було, за відомостями американської преси, щось із 75 тисяч відвідувачів. Публіка з трибун нагородила співачку гучними оплесками.

А після закінчення виставки Український виставковий комітет одержав від жюрі виставки те, чого він, у своїй скромності зовсім не сподівався — синю стрічку з написом: New Jersey State Fair, Trenton, N. J. 1953. Arts & Krafts — FIRST PRIZE.

Може виникнути побоювання, чи не забагато вжито в цьому описі рожевої фарби. Були, звичайно, дрібні недоліки: цю чудову українську виставку в Трентоні не зафіксовано на фотах, не було книги відвідувачів та запису вражень, не було виробів на продаж, тощо. Але вдалий концерт і FIRST PRIZE — це факти, що самі за себе промовляють. Значення цієї виставки для нас, українців, кожному зрозуміле. Хочеться лише підкреслити, що таких наслідків досягнуто при добрій волі та енергії об'єднаними зусиллями українських жіночих організацій Трентону. Це особливо до уваги та на роздум тим нашим організаціям та окремим діячам, що, на радість нашим ворогам та на шкоду й сором нам усім, і досі ще поборюють один одного.

Ми певні, що цей вдалий попис Об'єднаного Комітету Українських Жіночих Організацій Трентону потягне за собою дальші, ще кращі, а також і не тільки в Трентоні.

Діточий садочок.

Принагідно хочеться ще згадати призабутий вже, але важливий факт з діяльности Об'єднаного Комітету Українських Жіночих Організацій м. Трентону — це організацію літнього діточого садочку. Проблема догляду та виховання наших дітей, на еміґрації завжди болюча, а надто вліті, коли школи закриті й діти, віддані напризволяще, піддаються поганим впливам вулиці та забувають навіть свою рідну мову.

І от згаданий Комітет вирішив організувати на літо діточий садочок (для дітей 4 до 7 років). Приміщення гостинно дали пароxи української католицької церкви отці Атаманюки в парохіяльному будинкові, що розташований на околиці міста, серед великих зелених дерев. Запросили учительку паню А. Калитчук і 8 червня відкрили садочок. Кожна дитина була забезпечена доглядом, вихованням і дожовлюванням протягом 10 годин щодня, 5 днів тижнево за оплату 4 доляри на тиждень. На жаль, не всі батьки оцінили користь садочку і дехто не хотів віддати дитини, бо шкода було 4 долярів. Набралось тільки 15 дітей, а з них 8 батьки забрали. Залишилось 7.

На закриття садочку силами цих дітей приготували програму: деклямації, співи, вправи та інсценізації. Матері пошили дітям гарні строї. І попис вийшов прекрасний. Присутні були мило вражені. Зібрано 51 дол., що їх відіслано до Німеччини, як допомогу двом українським дитячим садочкам. Батьки цих 7 дітей дуже тішаться, що їхні діти навчилися українських дитячих пісень, віршів, казочок, стали краще розмовляти по-українському, а не вешталися на вулиці. Ще й тепер згадують з подякою садочок. А дехто шкодує, що не віддав туди своєї дитини. Треба сподіватись, що наступного літа батьки поставляться з більшим зрозумінням до такої важливої з національного і загальновиховного погляду, інституції як український садочок, і всі віддадуть туди своїх дітей. Останнє зауваження, мабуть, на жаль, можна віднести й до української школи в Трентоні, де дітей, здасться, теж не густо.

І. Зозуля.

ПОМЕР ЙОСИП СОФІЯОВСЬКИЙ

Ню Йорк. — Дня 19 грудня помер тут бл. п. Йосип Софійовський, син о. Івана і Олени з Мандичевських, нар. 1890 р. в с. Бариш, пов. Бучач, колишній старшина УСС і професор середніх і вищих шкіл. Панахида відбудеться у вівторок 22 грудня о год. 8.15 веч., в похоронному заведенні П. Яреми про вул. 7 в Ню Йорку. Похорон в середу о год. 9.30 зранку. Покійний залишив дружину Любов.

МИСТЕЦЬКА ВИСТАВА В НЮ ЙОРКУ

В суботу 26 грудня о год. 1. впол. відбудеться відкриття 2-ої великої вистави українських мистців в Америці. Участь беруть 37 мистців — артисти, малярі, різьбарі і графіки — з цілого терену ЗДА, разом із 110 експонатами. З нагоди вистави видано великий ілюстрований каталог. Виставу відвідають м. і. учасники Наукового З'їзду, що в той час буде відбуватися в Ню Йорку. Місце вистави — Літературно-Мистецький Клюб.

ВІСТІ З НТШ

Новий дійсний член НТШ.

Математично-природнича Секція НТШ вибрала недавно, а Виділ НТШ в Сарселю затвердив, дійсним членом професора Степана Кулика. Проф. Кулик навчав математику в Клермонт Каледж у Каліфорнії, а від кількох місяців є професором Університету в Південній Каролайні.

Дальші пожертви на Дім Української Культури.

В останніх часах вплинули до НТШ такі дальші жертви на Дім Культури: П. Отті Василько зложила 100 долярів для вшанування пам'яти свого батька бл. п. барона Миколи Василька. Дир. Ярослав Войнаровський з Шікаґо зложив 100 долярів. По 50 долярів зложили: проф. д-р Юрій Тершаковець з Флориди і д-р Іван Макаревич з Ню Йорку; 25 дол.: О. Наконечний, Шікаґо; 20 долярів: д-р Л. Вилів, Бінґгамтон (давніше жертвував 40 долярів); по 10 долярів: д-р П. Дзуль, Дітройт, С. Стахів, Расін, Віск., Т. Сопівник, Шікаґо, д-р С. Никифоряк, Ню Йорк; по 5 дол.: д-р М. Лоза, Бофало, д-р Флора, М. Риббов, д-р П. Сениця, м-р І. Мула, А. Романюк, С. Лешкевич, І. Горохівський — усі з Шікаґо. Понадто дрібніші пожертви.

Перебудова дому закінчується. Необхідно ще зібрати кілька тисяч долярів перед Новим Роком.

Доповідь проф. М. Величківського.

24 жовтня 1953 відбулося наукове засідання Економічної Комісії НТШ, на якому проф. М. Величківський прочитав доповідь на тему: „Сучасна трагедія селянства під совєтами". Доповідач коротко торкнувся аґрарних відносин в Україні, починаючи від 1861 року після скасування кріпацтва аж по нинішній час. Вся увага совєтів і всі їх матеріяльні ресурси нині звернені на розбудову важкої промисловости для виготовлення військової зброї. Згідно даних, оголошених Маленковим, Совєти розбудували свою військову промисловість за роками в такому розмірі: 1929 рік — 100, 1950 р. — 1082, 1951 — 1266. В той сам час виготовлення предметів щоденного споживання зовсім відстає від потреб. Все це неґативно відбилося на с.-г. виробництві. Селянство України недоживлене, ходить в лахміттю і масово виїздить з сіл до міст. У зв'язку з тим число міського населення зросло в порівнанні зі станом з 1925 року втроє. Це збільшення відбувається за рахунок втікачів з колгоспів. На сьогодні колгоспи залишилися в основному без кваліфікованих робітників. (трактористів, комбайнерів, шоферів, слюсарів і т. д.). В колгоспах відчувається навіть брак звичайної робочої сили. Селянство було примушене спасати своє життя і втікати до міст, де з великими трудношами находили житлові приміщення та влаштовувалися на працю чорноробами. В наслідок цього сільсько-господарське виробництво в своїй продукції незвичайно впало, як за кількістю так і якістю. Щоб наладнати цю справу, совєти дали розпорядження повернути селян з міст назад до сіл у колгоспи. Повторяються часи кріпацтва з-перед 1861 року, коли поміщики мали право примусово повертати своїх кріпаків з міст до села на працю.

Після доповіді відбулася дискусія.

● Голова Спільної Конґресової Комісії для справ іміґрації, сенатор Артур В. Воткінс, заявив, що він не добачає потреби в негайній зміні іміґраційного закону МекКаррана-Волтера.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ УНСОЮЗУ!

Управа Товариства Українських Інженерів Відділ в Шікаґо

ПОВІДОМЛЯЄ, ЩО

ШИРШІ СХОДИНИ

ТОВАРИСТВА

— відбудуться —

дня 25-го грудня 1953 р., о год 6. веч.

в приміщенні Українського Союзу
843 N. Western Avenue.

НА ПОРЯДКУ ДНЯ:

1. Реферат інж. Анатолія Васинчука: „Про засади номографії".
2. Звіт зі Загальних Зборів Т.У.І.А. в Ню Йорку.
3. Справа організації техніків та креслярів.

Всіх заінтересованих прохається прибути на ці сходини. Гостям раді.

Управа Товариства.

ПРИЙМАЄТЬСЯ ОГОЛОШЕННЯ СВЯТОЧНИХ ПОБАЖАНЬ В „СВОБОДІ"

Адміністрація „Свободи" повідомляє, що йдучи на зустріч загальним побажанням, вона й в цьому році призначить окремі шпальти збільшеного різдвяного числа на оголошення традиційних святочних привітів і побажань. Ціна оголошення залишається така сама, як і в попередніх роках: 2 доляри за 5 рядків, та більше, відповідно до величини оголошення а саме: 1 цаль через одну шпальту $2.00; 1 цаль через 2 шпальти $3.50; 2 цалі через 2 шпальту $6.00; 3 цалі через 2 шпальти $10.00; 4 цалі через 2 шпальти $15.00; 5 цалів через 2 шпальти $18.00; 6 цалів через 2 шпальти $22.00. Треба сподіватися, що загал нашого громадянства використає цю нагоду, щоби передати свої традиційні побажання та дати про себе знати своїм рідним, приятелям і знайомим навіть в найдальших закутинах світу, куди навряд чи звичайна пошта занесла б таку вістку. Великий тираж „Свободи" та відповідний зміст збільшеного святочного числа нададуть таким побажанням окремої вартости і значення. Зголошення святочних побажань, разом з грошевою оплатою, можна надсилати найпізніше до 31-го грудня ц. р.

Зі Спорту

НОВА ПЕРЕМОГА УСК'У НЮ ЙОРК

Нову перемогу здобув УСК над побіч нього найсерйознішим кандидатом на мистця Національної Ліґи, норвезькою ДЖОЄЮ. До цих змагань УСК виступив у складі: Ю. Цьолко, М. Шміґель, І. Мочерняк, Ю. Колодій, В. Ссрант, А. Лапичак, Є. Голюка, Арндт, Павлюк Р., О. Банах, Ю. Голюка та О. Наливайко.

Вже в перших хвилинах гри помітно, що гра буде цікава і завзята. Обидві дружини показують свою грою, що позем гри чолових дружин Ліґи зовсім не гірший, як таких дружин із німецької Оберліґи. УСК має більше пробоєвости і вже в 5-тій хвилині Банах прекрасним стрілом здобуває перші ворота для УСК-у та перші ворота дня. Однак Джоя цим зовсім не зражується, але від часу до часу її атак, підсилюваний поміччю, загрожує поважно воротам УСК-у.

Зусилля увінчуються успіхом, бо в 35-ій хвилині падуть вирівнюючі ворота і такий стан, помимо намагань УСК-у змінити його в свою користь, лишається до кінця першої половини. В тому часі УСК проґавлює ряд майже певних ситуацій, зокрема має пеха Є. Арндт.

Друга половина вже зі самого початку показує, що грачі УСК-у хотять змагання перерішити у свою користь, але всі його акції або кінчаться корнерами, яких в самій другій половині нотуємо аж 9 в користь УСК-у, або ломляться на обороні противника, яка дійсно грає добре і справно. Щойно в 68-ій хвилині гри Р. Павлюк гострим і блискавичним стрілом під поперечку змушує воротаря Джої до капітуляції і під сильні оплески публіки, УСК переймає ведення. В кілька хвилин пізніше А. Лапичак добуває треті й останні ворота для УСК'у і тим самим устаюючи вислід дня.

В двружині УСК-у помимо доброї і продуктивної гри, назагал помітна була нескладність гри поодиноких ліній. Вирізнилися Ю. Цьолко на воротах, який притомно і направду спритно зловив кілька м'ячів, М. Шміґель в обороні, Ю. Колодій в помочі, та Банах і Р. Павлюк а частинно і Є Голюка в атаці. Інші показалися чомусь слабшими, як звичайно, а зокрема пеховато „виходило" Арндтові.

Джоя виказалася направду небезпечним конкурентом для УСК-у в грах за мистецтво Національної Ліґи. Зокрема добре грає оборона та атак. Поміч дещо слабша тим разом.

По цих змаганнях УСК дальше веде в Лізі, маючи 20 точок добутих та чотири страчених.

І. Х-як.

Висловн співчуття

Висловлюємо глибоке співчуття
Професорові
Юрієві Володимировичеві
ШЕРЕХОВІ
з приводу смерти його
Матері
ВАРВАРИ
ВОЛОДИМИРІВНИ.
Йосип Гірняк і
Юрій Дивнич
з родинами

ПОДЯКА

Прибиті горем ізза незаступимої втрати нашого Дорогого Мужа й Ватька

сл. п. інж. ІЛЯРІЯ ОЛЬХОВОГО,

що помер 29-го листопада ц.р. після важкої операції у лікарні в Ню Йорку, складаємо оце сердечну подяку усім, що несли нам розраду у нашому нещастю та причинилися до звеличання похоронних обрядів. Зокрема же дякуємо: Всч. ОО. Ч.С.В.В. Пащакові й Дидикові за відслуження Панахиди та Служби Божої; — пп.: д-р І. Козакові (промовляв двічі), дир. Ю. Ревасві та д-р Шахновичеві за виголошення зворушливих і глибоких змістом промов від: ОбВУА, „Самопомочі" та Т-ва Українських Кооператорів; — ВШ. Службовцям Головної Канцелярії УНСоюзу й Видавництва „Свобода", Відділові 194 УНСоюзу, Т-ву „Самопоміч", Т-ву Українських Кооператорів та всім Родичам Покійного за гарні вінки. Сердечне спасибі Побратимам Зброї і Друзям Помершого, пп.: д-р О. Котикові-Степановичу, інж. Р. Раковському, д-р І. Козакові, д-р О. Волощукові, ВШ. ПП.: Йовикам і Фостякам за те, що відвідували Покійного в часі хвороби, та відтак виявами чинного співчуття й справжньої приязні вчинили нам чималу пільгу у нашому безмірному горю. Окрему подяку висловлюємо тим, що жертвували свою кров, щоб рятувати життя нашому Незабутньому Небіщикові. Гаряче дякуємо усім тим, що висловили нам усно чи письмово співчуття, як не менше всім Приятелям, Землякам та Знайомим, що своєю численною участю в панахиді й похоронах віддали нашому Помершому останню послугу та вшанували Його пам'ять.

Марія Ольхова, дружина; **Юрій Ольховий**, син.

НАЙКРАЩИЙ ДАРУНОК
НА СВ. МИКОЛАЯ І ПІД ЯЛИНКУ

нашим Діточкам — це **КНИЖКИ**, що їх дістанете у книгарні „Свободи":

Брати Моуглі — Р. Кіплінґ	$ .60
Брисько, Ґуска і Лисичка — М. Підгірянка — Е. Козак	$ .30
Борці за правду — історичне оповідання для молоді. А. Кащенко	$ .45
Для малят про звірят — ілюстрований збірник для дошкіллят	$ .60
З Дніпра на Дунай — оповідання для молоді — А. Кащенко	$ .40
Зима — збірник оповідань і віршів	$ .50
Звірячий зимовник — байка — Д. Соловій	$ .70
Казки — І. Франко	$ .25
Княжа слава — А. Лотоцький	$1.00
Листочки-Платочки — упорядкувала М. Юркевич	$ .40
Літо — збірник оповідань і віршів	$ .70
Лис Микита — І .Франко	$ .50
Медовий Телесик — віршована казка — Р. Завадович	$ .40
Напад на Січ — Д. Мордовець	$ .05
Осінь — М. Юркевич	$ .70
От так казки... — Р. Кіплінґ — переказав Ю. Сірий	$ .75
От собі сторійки — Р. Кіплінґ	$ .35
Переполох — Р. Завадович	$ .50
Під Корсунем — оповідання для молоді — А. Кащенко	$ .45
Подорож Гулівера до великанів...	$ .20
Пригоди качурика — цікаве оповідання з малюнками	$ .15
Про горобця славного молодця — Ю. Сірий	$ .40
Сойка-Штукарка — Р. Завадович	$1.00
Світова мандрівка краплини води — Ю .Сірий	$ .40
Старий горобець — Д. Малин-Сібіряк	$ .10
Тисяча й одна ніч — арабські оповідання	$ .75
Увесьденечки — В. Чапленко	$ .30
Три оповідання з малюнками — Д. Малин-Сібіряк	$ .25
У Дружньому колі — оповідання і вірші — В. Данилович	$ .40
Українські народні казки — М. Лукіяненко	$1.25
Українські народні казки — упорядкувала О. Іваненко	$2.00
У нетрях Копет-Дагу — повість для молоді — В. Чапленко	$ .50

Замовлення враз із належитістю слати на адресу:

"SVOBODA"
P. O. Box 346, Jersey City 3, N. J.

ТАРЗАН, ч. 3204. Напад з-заду.

A MUSKET BUTT HURTLED THROUGH THE AIR. TARZAN DODGED--HEARD IT STRIKE HIS COMPANION WHO SANK TO THE GROUND WITH A GROAN.
LEAPING BACK TARZAN STRADDLED THE UNCONSCIOUS MAN AND DESPERATELY FOUGHT OFF THE TRIUMPHANTLY YELLING BANDITS.
3204
AT THAT MOMENT, NUMA, ANGERED BY THE NOISE OF BATTLE AND CRAZED BY THE SCENT OF BLOOD, SPRANG OVER THE BOMA AND CHARGED STRAIGHT FOR THE APE-MAN.
Distr. by United Feature Syndicate, Inc.

Приклад мушкета махнув у повітрі. Тарзан викрутився... чув, як він вдарив його компаньйона, який впав на землю із стогоном.

Скочивши назад, Тарзан широко розставив ноги над непритомною людиною і розпачливо оборонявся від бандитів, що тріюмфально кричали.

В цьому моменті Нума, розпалений криком бою і оскаженілий від запаху крови, скочив через ґома і кинувся просто на мавполюдину.